

Miten hallinnon tutkimus on hereillä ajankohtaisessa kansallisessa tiedepolitiikassa?

Jälleen on julkishallinnossa se aika vuodesta, että rahaa on jaossa eli nyt vuodelle 2015. Yliopistojen valtion rahoitukseen esitetään 1,9 miljardia euroa ja ammattikorkeakoulujen rahoitukseen 862 miljoonaa euroa. Hallinnon tutkimukselle merkityksellistä on etenkin se, että tutkimusrahoitusta tullaan koordinoimaan uudella tavalla. Hiljattain syyskuun loppulla 2014 Valtioneuvosto nimitti Suomen Akatemian yhteydessä toimivan strategisen tutkimuksen neuvoston. Kyseinen neuvosto tulee tekemään valtioneuvostolle aloitteita strategisen tutkimuksen keskeisistä teema-alueista ja painopisteistä. Merkittävää on sekin, että samainen neuvosto päättää rahoitettavien tutkimushankkeiden valinnasta niiden yhteiskunnallisen merkityksen, vaikuttavuuden ja tutkimuksen laadun mukaan. Kaikki tämä koskettaa myös hallinnon tutkimusta ja ajankohtaisten ratkaisujen tulisi luoda lisää edellytyksiä laadukkaalle hallinnon tutkimukselle.

Menestykö hallinnon tutkimusrahoituksessa ja tiedepolitiikassa tai -hallinnossa? Onko hallinnon tutkimus hereillä? Esimerkiksi kyseisen strategisen tutkimuksen neuvoston työn kannalta on merkityksellistä, että ensimmäisten strategisten tutkimushankkeiden rahoituksen hakujen on suunniteltu käynnistyvän loppuvuodesta 2014 tai viimeistään alkuvuodesta 2015. Uuden tutkimusrahoitusvälineen käytössä on vuosittain noin 55–60 miljoonaa euroa tutkimuksen tukemiseen. Viimeistään tässä yhteydessä jokainen hallinnon tutkimukseen perehtynyt muistaa, että suunnittelu- ja valmistelutyö sekä siitä vastaavat henkilöt ovat tärkeässä ja eettisessä asemassa määrittelemässä kulloiseenkin tutkimukselliseen asiayhteyteen liittyviä valintoja ja päätöksiä. Tällöin tiedepolitiikka ja -hallinto edellyttävät, että oikeasti ollaan ”hereillä” riittävän ajoissa eli jo suunnittelu- ja valmistelutyössä.

Miksi on kuitenkin niin, että hallinnon tutkimus tai sitä edustavat tahot eivät esiinny kovinkaan merkittävästi esimerkiksi tällaisten tärkeiden neuvostojen yhteydessä? Opetus- ja kulttuuriministeriö pyysi perustellusti jäsenesityksiä neuvoston kokoonpanoon 25 taholta, muun muassa yliopisto-, ammattikorkeakoulu- ja tutkimuslaitosyhteisöiltä sekä elinkeino- ja työelämän järjestöiltä. Hallinnon tutkimuksen kannalta oltiin valmistelutyössä aktiivisia eli eri suunnilla oltiin kyllä ”heränneitä” ja esityksiä tehtiin, mutta ei kuitenkaan riittävän yhtenäisesti eli oikeasti ”hereillä” ei oltu. Keskustelua toki käytiin, mutta monet erilliset esitykset sinkoivat eri suunnilta. Lopputulos oli ehkä odotetun kaltainen eli torso, koska hallinnon tutkimuksellinen kenttä ei sittenkään asemoitunut tilanteessa riittävän yhtenäisenä. Yhteinen valmistelu näyttää selvästi tarkoittavan aikamme tiedepolitiikassa ja -hallinnossa tieteenalan sisäisen yhtenäisyyden työtä ja sen hyvää, menestyksellistä koordinoitua. Näihin kuvittelisi hallinnon tut-

kimuksessa mukana olevien kykenevän, kun esimerkiksi suunnittelu, toimeenpano ja arviointi ovat jokseenkin tuttuja vaatimuksia.

Ensimmäisen strategisen tutkimuksen neuvoston toimikausi kestää vuoden 2018 loppuun. Uusi tutkimusrahoituksellinen pilari on erinomainen lisä ja mahdollisuus monitieteiselle hallinnon tutkimukselle. Strategisen tutkimuksen neuvoston kautta kanavoidaan vain noin kolme prosenttia nykyisestä kahden miljardin suuruisesta valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksesta. Nämä kohdennetaan valtioneuvoston tunnistamiin, yhteiskunnan merkittävien ja suurien haasteiden ratkaisukeskeiseen tutkimukseen. Siten tieteellistä tutkimusta tehdään todellisuudessa monenlaisella tutkimusrahoituksella ja parhaat tutkimukset tai tutkimusten vaikutukset eivät edelleenkään tunnista itse rahoituskanavaa. Tutkimusraha euroina tai ”tiede-euroina” on siinä mielessä edelleenkin yhden euron arvoinen. Ajankohtaisinta hallinnon tutkimuksen rahoituksen osalta on lopulta se, että nyt tutkimuksen ja innovaatioiden rahoitusvälineiden rinnalle perustetaan uusi tutkimusrahoituksen mahdollisuus. Tämän uuden mahdollisuuden tehtävänä on laajentaa yhteiskuntapolitiikkaa ja yhteiskunnan toimintoja ja palveluja tukevaa kilpailtua rahoitusta, joissa meillä hallinnon tutkimuksesta kiinnostuneilla on oiva mahdollisuus.

Kuten todettua, niin monet tutkimusta koskevat valinnat syntyvät hyvän työn, valmistelun ja suunnittelun kautta. Tähän lehden numeroon on valikoitunut monia mielenkiintoisia elementtejä, joiden parissa toivotan kaikille hyviä lukuhetkiä.

Antti Syväjärvi
Päätoimittaja